

Radiobjellebrukerne samlet i eget fylkeslag

Forfatter

Anne-Cath. Grimstad, NSG

Sammendrag

I Nord-Trøndelag har de fleste saueierne som benytter radiobjeller på dyra sine meldt seg inn i Nord-Trøndelag Radiobjellelag, der de leier utstyr fra fylkeslaget.

Publisert

2012

Referanse

Sau og Geit nr. 4/2012

Utskriftsdato

17.01.2025 www.fag.nsg.no

TEKNISK BAKGRUNN: Leder i Nord-Trøndelag Radiobjellelag SA, Ståle Lyng, er sauebonde selv og har i tillegg bakgrunn som ingeniør i offshorebransjen. Her er han i verkstedet sitt, hvor han kopler et par radiobjeller til strøm før han skal oppdatere programvaren i dem.

Radiobjellebrukerne samlet i eget fylkeslag

I Nord-Trøndelag har de fleste saueeierne som benytter radiobjeller på dyra sine meldt seg inn i Nord-Trøndelag Radiobjellelag, der de leier utstyr fra fylkeslaget.

Nord-Trøndelag Radiobjellelag har nå 110 medlemmer over hele fylket, og disponerer i år ca. 3.600 mobilnett-baserte radiobjeller. 800 av dem er nye og ble kjøpt inn i forkant av denne

beitesesongen, og det er allerede meldt inn behov for ytterligere 1.300 enheter til neste år.

Gunstig leieavtale

Hvert medlem betaler et engangs andelsgebyr på kr 5.000,- som de får tilbake igjen ved eventuell senere utmelding av laget. Den årlige leiesummen på 230 kroner per bjelle inkluderer batteriskift, service og eventuell reparasjon, samt oppdatering av programvare. I tillegg betaler de

bare en egenandel på 500 kroner i tilfelle ei bjelle blir borte og de må ha ei ny.

Vellykket prøveprosjekt

Radiobjellesamarbeidet i Nord-Trøndelag startet med et utprøvningsprosjekt i Verran kommune i 2008, etter flere år med store lammetap til spesielt gaupe og kongeørn. Initiativet ble tatt av saueeierne Ståle Lyng og Harald Aune, og i alt 23 besetninger med til sammen 970 radiobjeller deltok

i prosjektet. Innkjøpet av radiobjeller ble finansiert dels av fylkesmannen, dels av Verran kommune, samt via private banklån. Deltakerne etablerte Verran Radiobjellelag allerede fra prosjektstarten av.

Prosjektet, som betegnes som svært vellykket, førte til at saueeierne fikk bedre oversikt over hvor sauene var og beitemønsteret deres. I tillegg greide man også å dokumentere tap til rovvilt ved hjelp av radiobjellene dette året.

Medlemslag for hele fylket

Høsten 2010 etablerte Nord-Trøndelag Sau og Geit en egen gruppe som skulle se på ulike former for framtidig organisering av bruken av radiobjeller i fylket. Her deltok fylkesmannen med en representant for både landbruks- og miljøavdelingen, sammen med Nord-Trøndelag Bondelag, Meråker beitelag og Verran Radiobjellelag.

Konklusjonen fra gruppa var at det ville ta for lang tid å danne et nytt, eget radiobjellelag for hele fylket. Derfor bestemte man seg for å omdanne Verran Radiobjellelag, slik at folk fra hele fylket kunne delta.

Tidligere leder i Verran Radiobjellelag, Ståle Lyng, fortsatte som leder for fylkeslaget, ansatt i 20 prosent stilling. I tillegg til å være sauebonde i Malm i Verran med 150 vinterføra dyr, er han utdannet ingeniør med offshorebakgrunn.

Effektivt og rimelig

- Radiobjeller er kommet for å bli i

Nord-Trøndelag, sier Ståle Lyng.

- Særlig de med store problemer med bjørn synes de har god hjelp av radiobjellene. Flere av våre medlemmer har nå radiobjeller på nesten alle sauene sine. I tillegg til å oppdage og/eller dokumentere rovdyrangrep, er bjellene ressursbesparende. Man anslår for eksempel at sankearbeidet reduseres med femti prosent.

- Som medlem i radiobjellelaget har man anledning til å prøve radiobjeller uten store kostnader. Om man ikke ønsker å fortsette med bjellebruken, kan man bare levere dem tilbake og få igjen andelsgebyret, sier Lyng. - Så kan andre sauebønder heller få prøve dem neste år.

Bare radiobjellelag får tilskudd

Radiobjellelag er framtidens organisering om man ønsker offentlig bistand til finansiering av radiobjelleinnkjøp. Det er slutt på den treårsperioden der kommunene kunne søke om «skjønnsmidler» til innkjøp av elektronisk sporingsutstyr, og heller ikke søknader fra enkeltpersoner vil bli innvilget fra fylkesmannens side lenger. Fra nå av skal alle midler som gis via fylkesmannens budsjett til slike sporingsenheter gå til radiobjellelag etter søknad.

Har kapital

- Nord-Trøndelag Radiobjellelag SA sender ut forespørsel til alle beitelaga i fylket om høsten, om hvor mange radiobjeller de ønsker neste sesong.

INITIATIVTAKER: Ståle Lyng i Malm i Nord-Trøndelag var en av initiativtakerne til radiobjelleutprøvinga i fylket, og har senere fått stillingen som daglig leder i Nord-Trøndelag Radiobjellelag SA.

Behovet er økende. Andelsgebyret, og de midlene vi kan få via fylkesmannen, gjør at vi har litt kapital. Vi har anledning til å kjøpe inn et visst antall nye bjelleenheter allerede før vi har fått svarene fra beitelaga, slik at de er på plass og ferdig programmert i god tid før beitesesongen starter, sier Lyng. - Dette er også fordelen med et fylkesradiobjellelag i forhold til for eksempel radiobjelleinnkjøp i regi av et lite lokallag av NSG, uten kapital. >>

OS ID

Vi merker levende verdier

Hjem fra sommerbeite

Rekvisita, øremerker og leserutstyr for elektroniske merker. Se www.osid.no

Bestill nå.

OS ID as
2550 Os i Østerdalen

Kundeservice: 62 49 77 00
www.osid.no

Varierende mobildekning

Fem av de i alt 110 saueeierne i Nord-Trøndelag som i fjor benyttet radiobjelle på beitedyra sine, fant ut at de hadde for dårlig mobildekning i beiteområdet sitt. Det er imidlertid forskjell på hvor god dekning de ulike mobilnettverkene har på de ulike stedene. I år prøver laget derfor ut 50 radiobjeller som er laget slik at de til enhver tid selv velger det nettverket som sender de sterkeste signalene. I tillegg til Telenor er det snakk om NetCom.

- Det skal bli spennende å se om og i hvilken grad disse bjellene svitsjer mellom nettverkene gjennom sesongen, sier Lyng.

Forbedrede «lammemedaljonger»

De «radiobjellene» som Telespor i fjor laget for lam, de såkalte *lammenodene* eller *lammemedaljongene*, fungerte ikke helt som planlagt. Flere av enhetene tok inn vann og sluttet å virke. I år har imidlertid Nord-Trøndelag Radiobjellelag, som de eneste i landet, fått en ny og forbedret utgave av lammemedaljongene til utprøving, og så langt (i skrivende stund i slutten av juli) har disse virket godt. Ståle Lyng og hans kolleger i Nord-Trøndelag har alikevel merknader som de vil melde tilbake til produsenten, slik at framtidens enheter kan bli best mulig. Lammemedaljongene sender sine signaler via ei vanlig radiobjelle på ei søye i nærheten, og kan søkes opp med eget peileutstyr.

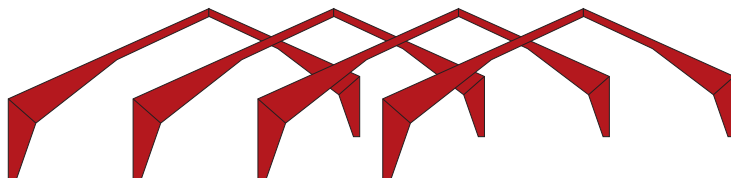
FORBEDRET VERSJON: Nord-Trøndelag Radiobjellelag SA har i år, som de eneste i landet, fått en ny og forbedret utgave av lammemedaljongene til utprøving. Lammemedaljongene sender sine signaler via ei vanlig radiobjelle på ei søye i nærheten, og kan søkes opp med eget peileutstyr. Klavene som brukes er denne gang av OS ID's utprovde.

- «Radiobjeller» på lam vil kunne få stor og avgjørende betydning for erstatningsbeløpene ved lammetap til rovvilt, i og med at man da har mye større sjanse til å finne kadaveret og dokumentere dødsårsaken, sier Ståle

Lyng. Han er selv en av dem som prøver de nye. Totalt har han i år 217 elektroniske enheter ute på egne dyr, inklusive lammemedaljongene.

Tekst og foto: Anne-Cath. Grimstad

Stålbygg for landbruk, industri og lager

BF-HALLEN

BLIKK OG TAKSERVICE AS

TLF: 61 32 75 50 - www.blikkogtakservice.no